

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sdružená uměnovědná studia

Lenka Vymlátílová

Esej

Funkce umění

2012

Funkce: Činnost, účel, úloha daného orgánu, stroje či pojmu.

Umění: Tvůrčí činnost člověka v určitém oboru, která vede k vytvoření estetických předmětů.

Funkce umění: je projevem jeho účelnosti, že právě v množství funkcí, jimiž se umění projevuje, spočívá smysl umění a současně se zjevuje jeho podstata (funkce vyjadřování, zobrazování a estetického formování).¹

Umění má hned několik funkcí, mezi základní patří:

- 1) Funkce poznávací – díky umění, uměleckému dílu poznáváme realitu, skutečnost
- 2) Funkce sdělovací – umělec skrze své dílo sděluje své pocity, emoce; sděluje také určité informace o různých událostech
- 3) Funkce emocionální – umění v nás vyvolává emoce, dokážeme se emocionálně otevřít a tak se i rozvíjet
- 4) Funkce uspokojování duchovních potřeb lidí – jde zde o duševní zdraví a tak zvanou duševní hygienu

Umění má také funkce sekundární. Mezi ně mohou patřit funkce ekonomická, pedagogická, terapeutická.

Funkce umění se dělí do několika životních okruhů. Je to okruh biologické funkce, která podněcuje fyziologickou stránku člověka. Okruh psychologické funkce, kde se jedná o emocionální a léčebnou funkci. Okruh sociální funkce, která se velmi často prolíná s psychologickou funkcí. Okruh ekonomické funkce, okamžik kdy je umění bráno jako zboží. Okruh kulturní funkce, kde je umění spojeno s náboženstvím, mystikou a chováním kulturních skupin.²

¹ KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. 2.vyd. Praha: Grada, 2008. 440 s. ISBN 978-80-247-2329-7

² KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. 2.vyd. Praha: Grada, 2008. 440 s. ISBN 978-80-247-2329-7

V této práci jsem si zvolila pojem funkce umění. V problematice se však budu zabývat užšími pojmy a to emocionální funkcí umění a funkcí uspokojování duchovních potřeb lidí. Jde tedy o vliv umění na náš duševní stav. Léčitelská funkce umění.

V dnešní „uspěchané“ době většina lidí stráví spoustu času v práci, řeší různé problémy, potýkají se s nepříjemnostmi. V dnešní době se také, a to jak dospělí, tak i mladí dostávají do konfliktu se zákony. Často také bývají oběťmi různých deviantů a psychicky labilních osob. A tohle vše se různým způsobem na každém člověku podepíše. Na někom více, na někom méně. Člověk se může jednak cítit psychicky vyčerpan, ale také může dojít k horším následkům, jako deprese nebo krajní meze v podobě sebepoškozování a sebevraždy. Dojde k narušení činnosti organismu.

Narušení činnosti se může týkat psychických procesů a osobnosti nebo somatických procesů a orgánových funkcí.³ Za těchto okolností je člověk nucen léčit se.

Jak jsem již zmínila, dnešní doba je uspěchaná avšak přináší nám neomezené možnosti. A to jak v léčbě nemocných, tak i v udržování dobrého psychického stavu osob. V dnešní době není užíváno metod, mnohdy drastických, jak tomu bylo před léty. Dnes jsou metody rozvinutější, propracovanější. A neuvžívá se jen lékařských prostředků, ale užívá se i prostředků denní potřeby a umění. Umění dnes není využíváno pouze jako prostředek zábavy a vzdělání. V dnešní době umění léčí.

A to hned dvěma způsoby. Jednak léčí umění již někým vytvořené, to znamená již vytvořené obrazy, složené skladby. A jednak umění, které sami nemocní lidé tvoří.

Umění dokáže nejen vyléčit, ale udržet nás v dobré psychické kondici aniž bychom se o to podvědomě snažili. Jedním takovým druhem umění je tanec. V dnešní době velmi moderní, populární. Téměř každý, v každém věku jej provozuje.

Zde však musíme stanovit rozdíl mezi tancem - uměním a tancem - pohybem v terapii. *Pokud využíváme tanec jako umění, pak může být cílem například představení, procvičení, výuka. To je obvykle dáno kontextem a záměrem. V taneční a pohybové terapii se tanec pojímá jako pohyb; nebere se ohled na estetickou stránku.⁴*

U nemocných jedinců se využívá taneční a pohybová terapie. V terapii však na rozdíl od uměleckého tance klademe důraz na proces. Především jde o vyjádření nemocného

³ KRATOCHVÍL, Stanislav. *Psychoterapie, směry, metody, výzkum*. 2.vyd. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství. 1976. 393 s. ISBN 08-016-76

⁴ PAYNE, Helen. *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální praxi a klinické praxi*. Z originálu *Creative movement and dance in groupwork* přeložila Staňková Lenka a Šourková Radana. 1.vyd. Praha: Portál. 1999. 240 s. ISBN 80-7178-213-0

člověka. Tento člověk, pacient, pohyby sděluje svůj příběh a my mu tak můžeme porozumět. Tím, že pacient vyjadřuje svůj příběh postupně odbourává negativní vlivy a tím se postupně léčí. Funkce tance jako umění je také relaxační, zábavná a emocionální. Relaxační funkce spočívá v odreagování od okolního světa, k tomuto účelu nám slouží nejen taneční kurzy, ale i obyčejné diskotéky a různé „tancovačky“. Zábavná funkce tance se nachází v terapii i v uměleckém tanci. Emocionální funkci můžeme nalézt v tanci uměleckém, kde tanečník skrze svůj tanec vyjadřuje své pocity, stejně tak jako pacient.

A tak i když si to málo kdy uvědomíme, tanec na plese, „vrtění“ se doma u rádia nebo jen malé poskočení do rytmu nám nejen zvedne náladu, ale udržuje nás v dobré psychické kondici. Na závěr však nesmíme zapomenout, že velice záleží na konkrétní osobě, na jejím stylu a možnostech.

Bibliografie:

KULKA, Jiří. *Psychologie umění*. 2.vyd. Praha: Grada, 2008. 440 s. ISBN 978-80-247-2329-7

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Psychoterapie, směry, metody, výzkum*. 2.vyd. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství. 1976. 393 s. ISBN 08-016-76

PAYNE, Helen. *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální praxi a klinické praxi*. Z originálu *Creative movement and dance in groupwork* přeložila Staňková Lenka a Šourková Radana. 1.vyd. Praha: Portál. 1999. 240 s. ISBN 80-7178-213-0

Internetové zdroje:

Umění – Arts Lexikon. Dostupné z:

<<http://artslexikon.cz/index.php/Um%C4%9Bn%C3%AD>> [cit. 2012-12-30]

Psychologie, Pedagogika. Dostupné z: <[http://psychologie-](http://psychologie-pedagogika.studentske.cz/2008/06/umn-zkladn-vd-prostedek-estetick-vchovy.html)

[pedagogika.studentske.cz/2008/06/umn-zkladn-vd-prostedek-estetick-vchovy.html](http://psychologie-pedagogika.studentske.cz/2008/06/umn-zkladn-vd-prostedek-estetick-vchovy.html)>

[cit. 2012-12-30]